

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ 3) เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ 4) เพื่อประเมินผลการใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ครูผู้สอน จำนวน 117 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 120 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 2 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 3 คน รวมจำนวน 6 คน 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา และจัดทำร่างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นครูที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพภายใน ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ จำนวน 17 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 3 คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการประชุมจำนวน 2 วัน 3) การตรวจสอบและประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ โครงการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ มี 10 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาและผลิตสื่อการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสู่มาตรฐานการอาชีวศึกษา 2) โครงการส่งเสริมการพัฒนาจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสู่มาตรฐานการอาชีวศึกษา 3) โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับสถานประกอบการ 4) โครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับชุมชน 5) โครงการสร้างเสริมจิตอาสา คุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน 6) โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 7) โครงการอบรมครูผู้สอนเพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเน้นการกำกับติดตามตรวจสอบ 8) โครงการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการเขียนรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเน้นการกำกับติดตามตรวจสอบ 9) โครงการอบรมครูผู้สอนเพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 10) โครงการนำผลการประกันคุณภาพมาพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทดลอง กลยุทธ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 23 คน และผู้แทนชุมชน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 43 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

4.2 รางวัลที่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษาได้รับหลังการทดลองใช้กลยุทธ์

4.3 ผลการประเมินตนเองของผู้เรียนที่ร่วมโครงการในการประเมินกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 3

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานตามโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการในการประเมินกลยุทธ์ที่ 1 ถึงกลยุทธ์ที่ 5

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

1.1 ผลการศึกษาสภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า 1) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีการแต่งตั้งทั้งในระดับวิทยาลัยและระดับแผนกวิชา 2) มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา และผลจากแบบสอบถาม พบว่า 1) สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการทุกแผนกวิชา 2) มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า 1) มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ สำคัญของการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) มีการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และผลจากแบบสอบถาม พบว่า 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพระดับแผนกวิชารับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพ 2) คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพมีการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงคุณภาพดำเนินการจัดทำแผนงาน โครงการ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า 1) มีการวางแผนการประเมิน และการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายการประเมิน 2) มีการดำเนินการประเมินตามแผนการที่กำหนดไว้ และมีการกำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด และผลจากแบบสอบถาม พบว่า 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับแผนกวิชา โดยมีการมอบหมายอย่างชัดเจน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านอื่นๆ

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ จากการวิเคราะห์เอกสาร ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า 1) สถานศึกษาโดยภาพรวมขาดการจัดระบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพที่ชัดเจน 2) ขาดการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้แทนชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจากแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน สถานประกอบการ และนักศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน รองลงมา ได้แก่ ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เพื่อดำเนินการในการประกันคุณภาพในอย่างชัดเจน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า 1) ขาดระบบการตรวจสอบและทบทวนการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน 2) ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการ และจากแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขาดการตรวจสอบตามแผนงาน/โครงการอย่างครบถ้วน รองลงมา ได้แก่ ไม่กำหนดวิธีการในการตรวจสอบคุณภาพ และ ไม่นำผลการตรวจสอบคุณภาพมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมิน

คุณภาพภายใน จากการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า 1) บุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำเครื่องมือในการประเมิน 2) ขาดการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมิน และจากแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขาดการวางแผนการประเมินคุณภาพ รองลงมา ได้แก่ ผู้แทนชุมชน สถานประกอบการและผู้เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมให้ข้อมูลเพื่อเขียนรายงานเสนอต่อต้นสังกัด

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ภายหลังจากจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้าน ประกอบด้วย จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) ได้แก่

1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเชิญผู้แทนจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมประชุมในสถานศึกษา
2. ฝ่ายบริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่อง
3. วิทยาลัยมีความพร้อมในการให้บริการด้านแหล่งค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอน ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
4. ผู้บริหารมีการนำวิธีการบริหารแนวใหม่มาบูรณาการเพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง
5. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมทางสังคมเป็นอย่างดี
6. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล มีความมุ่งมั่นบริหารงานวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
7. วิทยาลัยมีการจัดทำระบบควบคุมงบประมาณที่โปร่งใสและตรวจสอบได้
8. ครูผู้สอนมีศักยภาพการปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ในสถานศึกษาที่นอกเหนือจากงานวิชาการ
9. ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงาน
10. ผู้บริหารมีการมอบหมายและติดตามการดำเนินงานวิชาการตามสายการบังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน
11. ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสาร ปรับแนวคิดและวิธีปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
12. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์และติดต่อประสานงานกับบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี
13. ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง
14. ครูผู้สอนส่วนใหญ่พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน
15. วิทยาลัยมีความพร้อมของอาคาร สถานที่ เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
16. ครูปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ อุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
17. ครูผู้สอนได้รับโอกาสพัฒนาความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จุดอ่อน (Weaknesses) ได้แก่

1. ผู้บริหารมีการประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานภายนอกในการร่วมกันวางแผนบริหารงานวิชาการน้อยและไม่ต่อเนื่อง
2. วิทยาลัยขาดการจัดทำฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
3. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดทำแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม
4. งบประมาณในการส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ไม่เพียงพอ
5. ผู้บริหารขาดแนวทางที่เหมาะสมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมาย
6. วิทยาลัยกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการ ไม่ครอบคลุมทุกภารกิจ
7. ผู้บริหารขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม
8. ผู้บริหารขาดความต่อเนื่องในการติดตามผลการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการ
9. ครูผู้สอนบางส่วนขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลและใช้งานด้านอื่นๆ

โอกาส (Opportunities) ได้แก่

1. นโยบายของการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เอื้อต่อการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษา
2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น มีผลดีต่อการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา
3. นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ส่งเสริมการมีรายได้ของประชาชน เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา
4. สังคมให้การยอมรับและมีการพึ่งพาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อช่วยเหลือสังคม ด้วยการรับบริการวิชาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพและการช่วยเหลือเมื่อประชาชนประสบภัย
5. ภาคเอกชนและองค์กรในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาเป็นอย่างดี
6. นโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
7. วิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุน ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
8. รัฐบาลมีกฎหมาย ข้อกำหนด กฎระเบียบ และนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ทำให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ
9. รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

10. บทบาทด้านการอาชีวศึกษาที่ปรากฏในสังคม เช่น การเรียนการสอนสายวิชาชีพ การฝึกอบรมอาชีพเพื่อการพัฒนาสังคม ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี

11. ปัจจุบันประชาชนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทของการจัดการอาชีวศึกษา

12. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการ

อุปสรรค (Threats) ได้แก่

1. นโยบายของรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาขาดความต่อเนื่อง

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นๆ มีการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาไม่เพียงพอ

4. ค่านิยมของคนในสังคมส่วนใหญ่ส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ

5. เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การปรับตัวของผู้ใช้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

6. สถานประกอบการขยายกิจการอย่างรวดเร็ว จึงจัดการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรเองกำหนดอัตราค่าจ้างเอง และรับเข้าทำงานในสถานประกอบการ เพื่อตอบสนองการขาดแคลนอัตรากำลังคน

7. ผู้เรียนนิยมเลือกศึกษาต่อในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสายวิชาชีพอย่างเดียวซึ่งมีกำลังคน ทรัพยากร และสถานที่เพียงพอกว่า

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ สรุไปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ : วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์จะมุ่งมั่นขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อคุณภาพผู้เรียนผ่านมาตรฐานการอาชีวศึกษา

พันธกิจ ประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 3) พัฒนาระบบประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

เป้าประสงค์ ประกอบด้วย 1) คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ตามมาตรฐานอาชีวศึกษา 2) สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 3) สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ มี 2 ตัวชี้วัดและ 2 โครงการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการและชุมชน ในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด

และ 2 โครงการ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แก่ผู้เรียน มี 2 ตัวชี้วัดและ 2 โครงการ กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มี 2 ตัวชี้วัดและ 2 โครงการ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มี 2 ตัวชี้วัด และ 2 โครงการ

ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ โดยดำเนินการทดลองตามโครงการทดลองใช้กลยุทธ์ ซึ่งมีกิจกรรมทดลองใช้กลยุทธ์จำนวน 10 โครงการ เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์ ทั้ง 5 กลยุทธ์ ตามตัวชี้วัดในแต่ละกลยุทธ์ พบว่า ผลการทดลองผ่านเกณฑ์ตามที่ตัวชี้วัด กลยุทธ์ กำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษามุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา รองลงมาได้แก่ มีการกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้แทนชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รองลงมาผู้เรียนมีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การจัดการ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ และคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

การประเมินผลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่น่ากลยุทธ์ไปใช้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2560 และ ปีการศึกษา 2561 หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ (หมวดวิชาสามัญ) เพิ่มขึ้น 14.15 และหมวดวิชาชีพ เพิ่มขึ้น 15.82 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ภายหลังจากทดลองใช้กลยุทธ์

4.2 รางวัลที่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษาได้รับหลังการทดลองใช้กลยุทธ์ รวมทั้งสิ้น 13 รางวัล โดยผ่านเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้จำนวนผลงานไม่น้อยกว่า 4 ผลงาน โดยใช้จำนวนผลงานปีการศึกษา 2560 เป็นเกณฑ์ซึ่งมีผลงานเพิ่มขึ้นจากเดิม 9 ผลงาน จึงสรุปได้ว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.3 ผลการศึกษาการประเมินตนเองของผู้เรียนที่ร่วมโครงการประเมินกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ข้อการสืบค้นข้อมูล และรับ-ส่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ รองลงมา ได้แก่ มีทักษะในการรับ-ส่งข้อมูลทางอีเมล (E-mail) ได้

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานตามโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการทดลองใช้กลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 5 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กิจกรรมการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสู่มาตรฐานการอาชีวศึกษา รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมอบรมครูผู้สอนเพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และคุณภาพและประสิทธิภาพของผู้เรียนด้านทักษะทางวิชาชีพหรือการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาสภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

จากผลการศึกษาสภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์และนโยบายในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ สำคัญของการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพระดับแผนกวิชารับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพ คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพมีการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายใน มีการวางแผนการประเมิน และการกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายการประเมิน มีการดำเนินการประเมินตามแผนการที่กำหนดไว้ มีการกำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับแผนกวิชา มีการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงพัฒนา การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านอื่นๆ โดยภาพรวมสภาพการดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดำเนินงานเป็น ขั้นตอน สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ทั้งฝ่ายบริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายใน ร่วมมือกันปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพตาม ขั้นตอนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพภายใน สอดคล้องกับ สารานุกรมวิกีพีเดีย (2560) ที่นิยามความหมายของคำว่าประกันคุณภาพไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีการวางแผนและ จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อทำให้เกิดคุณภาพตามที่มุ่งหวังไว้ โดยประกอบด้วยการวัดและประเมินที่มี ระบบ การเปรียบเทียบกับมาตรฐาน การติดตามการดำเนินงาน และระบบการตรวจสอบเพื่อป้องกัน

ข้อผิดพลาด เปรียบได้กับการควบคุมคุณภาพ ที่มุ่งเน้นไปที่ผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการ และมีหลักการสำคัญว่า จะต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และขจัดข้อผิดพลาดทั้งหมดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และสอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555: 9) ที่กล่าวถึง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) ขั้นที่ 3 ขั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี และผลการศึกษาคือสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรเพชรบุรุษ (2558) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพของการประกันคุณภาพโดยรวมคือ สถานศึกษาดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องดำเนินงานตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แซนเดอร์ส และคนอื่นๆ (Sanders, et al.,1995) ที่ได้สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับโมเดลการประเมินโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา สรุปได้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีสภาพความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผลการศึกษาปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่พบได้แก่ สถานศึกษาขาดการจัดระบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เพื่อดำเนินการในการประกันคุณภาพในอย่างชัดเจน ขาดระบบการตรวจสอบและทบทวนการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน ขาดการตรวจสอบตามแผนงาน/โครงการอย่างครบถ้วน ไม่กำหนดวิธีการในการตรวจสอบคุณภาพ และไม่นำผลการตรวจสอบคุณภาพมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา บุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำเครื่องมือในการประเมิน สรุปได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับบุคลากร กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การวางแผนงาน และเครื่องมือประเมินคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ บุคลากรมีภาระงานด้านการสอนและงานด้านอื่นๆ มาก และบุคลากรส่วนใหญ่อาจขาดความรู้ความสามารถ ในการสร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสมัย นิตศักดิ์ (2557) ที่ได้การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกรอบสามในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการบริหารจัดการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาณิช ลิทา (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละด้าน มีปัญหาสำคัญดังนี้ ด้านการวางแผน

เตรียมการ ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ด้านการดำเนินการปฏิบัติ ตามแผน ได้แก่ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านการกำกับตรวจสอบการ ปฏิบัติงาน ได้แก่ ขาดระบบและความไม่จริงจังของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และด้านการ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ได้แก่ ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากผู้ปกครองและผู้แทนชุมชน

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็ง 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเชิญผู้แทนจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมประชุม ในสถานศึกษา 2) ฝ่ายบริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างต่อเนื่อง 3) วิทยาลัย มีความพร้อมในการให้บริการด้านแหล่งค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศ ด้านการเรียนการสอน และด้านสื่อ การสอน ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องการพัฒนาการ ประกันคุณภาพให้เป็นระบบ และครูผู้สอนมีความตั้งใจ หุ่่มเท ให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นการทำงานตามหน้าที่ปกติอย่างมีคุณภาพของครู สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดอ่อน 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการประสานงานกับสถานประกอบการและหน่วยงานภายนอกใน การร่วมกันวางแผนบริหารงานวิชาการน้อยและไม่ต่อเนื่อง 2) วิทยาลัยขาดการจัดทำฐานข้อมูลที่มี ประสิทธิภาพ 3) ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดทำแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศน้อย และอาจขาดการ สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับ แนวคิดของ อนิวัช แก้วจำนง (2551: 55-56) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นปัจจัยที่มี ผลหรือมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรโดยอาจทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการดำเนินงาน ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาส 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) นโยบายของการ ปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เอื้อต่อการบริหาร งานวิชาการของสถานศึกษา 2) การ ขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น มีผลดีต่อการเรียนการสอนด้าน อาชีวศึกษา 3) นโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ส่งเสริมการมีรายได้ของประชาชน เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีคุณภาพมากขึ้น ภาพพจน์ของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาดีขึ้น และมีนักเรียนเข้ามาเรียนอาชีวศึกษา มากขึ้น รวมทั้งรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านอุปสรรค 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) นโยบายของรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ขาดความต่อเนื่อง 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นๆ มีการจัด การศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดสรรงบประมาณ ให้กับสถานศึกษาไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากนโยบายของรัฐบาลและการที่ หน่วยงานอื่นเปิดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วิเชียร วิชยอุดม (2553: 46-48) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายนอกมักมีอิทธิพลต่อทิศทางและการดำเนินงานของ องค์กร โครงสร้างองค์กรและกระบวนการภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถูกกำหนดโดยสภาพ แวดล้อมต่างๆ ซึ่งผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชณี นิธากร (2558) ที่ ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ตอนล่าง พบว่า สภาพองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า คือ บุคลากร รองลงมาคือการบริหารจัดการ จุดแข็งที่ปรากฏเด่นชัดคือ การมีระบบและกลไกประกันคุณภาพที่ชัดเจน จุดที่ควรพัฒนาคือระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพกับกระบวนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล และผลการวิจัยของ สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ที่ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่า จุดอ่อน คือ การประเมินผล จุดแข็ง คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การพัฒนาทางวิชาชีพ หลักสูตรและการเรียนการสอน มาตรฐานการเรียนรู้ โอกาสคือสภาพเทคโนโลยี และภาวะคุกคามคือนโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

การสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ พบว่า กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการและชุมชน ในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลยุทธ์ที่สร้างขึ้นดำเนินการจัดทำอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการสร้างกลยุทธ์ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ก่อนกำหนดทิศทางขององค์กร และกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นันทิยา หุตานวัตรและณรงค์ หุตานวัตร (2551: 41) ที่กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะองค์กรใช้กลยุทธ์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดย กลยุทธ์ของ แต่ละองค์กรจะถูกกำหนดตามธรรมชาติและลักษณะขององค์กรนั้นๆ ทั้งนี้องค์กรจะกำหนดกลยุทธ์ได้นั้นต้องรู้สถานภาพหรือสภาวะขององค์กรของตนเสียก่อนและ ยังต้องมีกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ จารุณี ไกรแก้ว (2557: 2) ที่ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ หรือ วิเคราะห์ SWOT 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร/หน่วยงาน (วิสัยทัศน์ พันธกิจ) 3) การวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ต้องมุ่งเน้น/ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ (ประเด็นกลยุทธ์) 4) การกำหนดเป้าหมายสำหรับแต่ละประเด็นกลยุทธ์ (เป้าประสงค์) 5) การกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายของแต่ละเป้าประสงค์ (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย) 6) การกำหนดกลยุทธ์หรือสิ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ (กลยุทธ์)

จากการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ได้กลยุทธ์ จำนวน 5 กลยุทธ์ สามารถนำกลยุทธ์มาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ เป็นกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อฉกฉวยโอกาส ใช้จุดแข็งขององค์กรและโอกาสที่ส่งเสริมสนับสนุนจากภายนอก (SO) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2559 มาตรฐานที่ 1 ด้านผล การจัดการศึกษา ที่กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตามอัตลักษณ์ของ สถานศึกษาคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรในแต่ละ ระดับและแต่ละสาขาวิชา สาขางาน เป็นที่พึงพอใจของตลาดแรงงาน และมีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษา เทียบกับผู้เรียนแรกเข้าตามเกณฑ์ที่กำหนด ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อคุณภาพของ ผู้สำเร็จการศึกษา และมาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดให้ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ตามหลักสูตรและ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ระดับคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ระดับคุณภาพในการ พัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชา ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ระดับคุณภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งกลยุทธ์นี้สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ สารโจน์ ขจรจันต์ (2558) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารการประกัน คุณภาพของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 12 กลยุทธ์ กลยุทธ์ที่สอดคล้อง ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพที่ หลากหลายตามความต้องการของตลาดแรงงาน กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเสริมภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์เพื่อ สร้างความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง และกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีเธล (Ethel, 2013) ที่ ได้ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพในการอาชีวศึกษาของประเทศไนจีเรีย พบว่า การอาชีวศึกษามุ่งเน้น ด้านการฝึกฝนทักษะเป็นสำคัญ ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาในการอาชีวศึกษาจึงเป็นแนวคิด ที่คำนึงถึงผลการดำเนินงานในระดับสูงในการอาชีวศึกษา เช่น ด้านการเรียนการสอน สาธารณูปโภค พื้นฐาน พฤติกรรมผู้เรียน และกระบวนการทางวิชาการโดยรวม

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการและ ชุมชน ในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ เป็นกลยุทธ์เชิงรุก สถานศึกษามีทั้งจุดแข็งภายใน และโอกาสจากภายนอก (SO) เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการและชุมชน ในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ มาตรฐานการ อาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2559 มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารจัดการศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทาง สถานศึกษาคุณธรรม และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีการบริหารจัดการทรัพยากรของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน สมาคม ชมรม สถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 ระดับคุณภาพในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงาน

ต้นสังกัด ที่กำหนดให้สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดมอบหมายด้วยความเป็นผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา และความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตัวบ่งชี้ที่ 2.6 ระดับคุณภาพในการประสานความร่วมมือเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน สมาคม ชมรม สถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา กลยุทธ์สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริมนต์ นฤมลสิริ (2557) ที่ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาคุณภาพระบบเครือข่ายการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) เพิ่มประสิทธิภาพระบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและเทียบโอนประสบการณ์ 4) ปรับปรุงประสิทธิภาพงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5) เพิ่มคุณภาพการพัฒนางานนิเทศการศึกษา 6) เร่งรัดพัฒนา การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิตนนท์ เกียรประภากุล (2559) ที่ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการกำหนดนโยบายจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 2) พัฒนาครูให้มีการจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 3) ยกระดับการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและครอบครัวในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 4) เร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 5) ปรับปรุงการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน 6) ขับเคลื่อนการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แก่ผู้เรียน เป็นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อฉกฉวยโอกาส โดยใช้จุดแข็งขององค์กร (SO) เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2559 มาตรฐานที่ 1 ด้านผลการจัดการศึกษา กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษาคุณธรรม มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของหลักสูตรในแต่ละระดับและแต่ละสาขาวิชา สาขา งาน เป็นที่พึงพอใจของตลาดแรงงาน และมีสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาเทียบกับผู้เรียนแรกเข้าตามเกณฑ์ที่กำหนด มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารจัดการศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางสถานศึกษาคุณธรรม และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับบุคคล ผู้แทนชุมชน สมาคม ชมรมสถานประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ระดับคุณภาพในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางสถานศึกษาคุณธรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จักรภพ เนวะมาตย์

(2558) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นได้แก่ 1) ส่งเสริมการวางแผนการบริหารงานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาแบบมีส่วนร่วม 2) พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาให้มีความเหมาะสมและทันสมัย 3) เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการให้บริการ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4) พัฒนาระบบการดำเนินงานพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาแบบมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ 5) สร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานในงานพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาให้ครบวงจรคุณภาพ 6) ยกระดับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาให้เหมาะสมและทันสมัย 7) พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของงานพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์ใช้จุดแข็ง หลีกเลียง/บรรเทาอุปสรรค (ST) เพื่อยกระดับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2559 มาตรฐานที่ 4 ด้านการประกันคุณภาพภายใน กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระดับคุณภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และสอดคล้องกับแนวคิดของ เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ และคนอื่นๆ (2553: 28-29) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Formulation) 2) การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) 3) การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) ซึ่งกลยุทธ์นี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สงวน หอกคำ (2557) ที่ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยเทคนิคในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง กลยุทธ์ที่ 5 เร่งรัดติดตามตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา กลยุทธ์ที่ 6 ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์ที่ 7 รณรงค์ให้มีการประเมินคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์เชิงแก้ไขจุดอ่อน เพื่อฉกฉวยโอกาส (WO) เป็นกลยุทธ์ที่สภาพภายในเป็นจุดอ่อนแต่มีโอกาส สภาพภายนอกสนับสนุน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2559 มาตรฐานที่ 4 ด้านการประกันคุณภาพภายใน กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาประกอบด้วยการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระดับคุณภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555: 2-3 อ้างจาก กฎกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553) ที่ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ต้องประกอบด้วย 1) การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาโรจน์ ขจรจันทะ (2558) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารการประกันคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 12 กลยุทธ์ กลยุทธ์ที่สอดคล้อง ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 9 สร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการประกันคุณภาพให้ครบวงจรคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 10 เร่งรัดติดตามตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิสเนอร์ และเนอร์เฮนนิ่ง (Wiesner and Nurhening, 2018) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการคุณภาพการอาชีวศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา: บทบาทของครูในการพัฒนาคุณภาพองค์กร พบว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการอาชีวศึกษา และครูมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการนำเอากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษามาใช้ ประเด็นหลักที่รายงานการศึกษานี้ต้องการเน้นย้ำคือ ทำอย่างไรจะให้ครูมีความเข้าใจต่อคุณภาพการขับเคลื่อนกิจกรรมทั้งหลายที่ครูปฏิบัติให้นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพ เป็นสิ่งจำเป็นในการนำมาประยุกต์ใช้ในการอาชีวศึกษา

3. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

จากผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ซึ่งดำเนินการทดลองตามโครงการทดลองใช้กลยุทธ์ โดยมีกิจกรรมทดลองใช้กลยุทธ์จำนวน 10 โครงการ เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ ตามตัวชี้วัดในแต่ละกลยุทธ์ พบว่า ผลการทดลองผ่านเกณฑ์ตามที่ตัวชี้วัดกลยุทธ์กำหนดไว้ทุกตัวชี้วัด ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามโครงการทดลองใช้กลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก และคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของผู้เรียนที่ร่วมโครงการทดลองใช้กลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นกลยุทธ์ที่มีความสอดคล้อง ครอบคลุมมาตรฐานการอาชีวศึกษาทุกมาตรฐานและทุกตัวชี้วัด ซึ่งเมื่อนำกลยุทธ์ไปใช้จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และกลยุทธ์ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการพัฒนากลยุทธ์อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชาย รัตนดิถ ญ ภูเก็ต (2552: 135) ที่กล่าวถึงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์มีขั้นตอนสำคัญตามวงจรวางแผน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การริเริ่มและการตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ (Initiating and Agreeing on a Strategic) ขั้นที่ 2 การระบุอณัติขององค์กร พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม (Identifying Organization Mandate, Mission, Vision and Values) ขั้นที่ 3 การประเมินสถานการณ์ (Assessing the Organization's Situation) ขั้นที่ 4 การระบุประเด็นกลยุทธ์ (Identifying the Strategic Issues) ขั้นที่ 5 การเขียนแผนกลยุทธ์ (Writing the Strategic Plan) ขั้นที่ 6 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementing the Strategic Plan) ขั้นที่ 7 การกำกับติดตามและประเมินกลยุทธ์ (Monitoring and Evaluating the Strategic Plan) และสอดคล้องกับแนวคิดของ เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo & Peter, 1991) ที่ได้เสนอขั้นตอนการจัดการกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) ขั้นที่ 2 การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction) ขั้นที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) และขั้นที่ 5 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) ซึ่งผลการทดลองสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน อิศวภูมิ (2559) ที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง เมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้ พบว่าสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการปฏิบัติงานตามรูปแบบอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผ่านการประเมิน รอบสามทั้ง 3 โรงเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา ยงทัศนีย์ (2557) ที่ได้วิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลสัมฤทธิ์ในด้านกำหนดกรอบการประเมิน ด้านการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และด้านการทำรายงานการประเมินตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง ในขณะที่ด้านการใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านกลยุทธ์การปฏิบัติงานและด้านแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง

4. การประเมินผลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

ผลการประเมินผลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ พบว่า

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ภายหลังจากทดลองใช้กลยุทธ์ ปีการศึกษา 2561 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปีการศึกษา 2560 ซึ่งผลการประเมินผลกลยุทธ์สอดคล้องกับ แนวคิดของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2547: 3) และ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (2555: 14) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะต่างๆ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดสอดคล้องกับความต้องการของสังคม 2) ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานอย่างมืออาชีพ มีการพัฒนางานด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านต่างๆ เพื่อมุ่งสู่คุณภาพผู้เรียน 3) ผู้บริหารได้บริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 4) สถานศึกษามีการทำงานที่มีมาตรฐานได้รับการพัฒนาเป็นที่ยอมรับของชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนได้ 5) สถานประกอบการได้บุคลากรที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอาชีพ และ 6) สังคมมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่มีคุณภาพให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ ชุมศรี (2558) ที่ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังการใช้รูปแบบมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้รูปแบบหลังการใช้รูปแบบสูงขึ้นกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษามีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้เทศ ติดตามตรวจสอบและประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 รางวัลที่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษาได้รับหลังการทดลองใช้กลยุทธ์ รวมทั้งสิ้น 13 รางวัล ผ่านเกณฑ์ที่ตัวชี้วัดกลยุทธ์กำหนดไว้ 4 รางวัลขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาทุกมาตรฐาน ตามเป้าหมายของการสร้างกลยุทธ์ครั้งนี้ และการสร้างกลยุทธ์มีขั้นตอนกระบวนการสร้างที่ถูกต้อง เหมาะสม แต่ละขั้นตอนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการสร้าง ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐพันธ์ เชนนันท์ (2548: 19-20) และ วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคนอื่นๆ (2548: 18-19) ที่ได้

กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) มีส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) นักกลยุทธ์ (Strategist) จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set Organization Direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หมายถึง การนำทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร 4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดโครงสร้าง บุคลากรและการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และ 5) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) หมายถึง การติดตามและตรวจสอบ (Monitoring) วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์

4.3 ผลการประเมินตนเองของผู้เรียนที่ร่วมโครงการในการประเมินกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 3 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

จากผลการประเมินกลยุทธ์ด้านความพึงพอใจทั้งของผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต (2552: 135) ที่กล่าวถึง กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์มีขั้นตอนสำคัญตามวงจรการวางแผน 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การริเริ่มและการตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ (Initiating and Agreeing on a Strategic) ขั้นที่ 2 การระบุอาณัติขององค์กร พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม (Identifying Organization Mandate, Mission, Vision and Values) ขั้นที่ 3 การประเมินสถานการณ์ (Assessing the Organization's Situation) ขั้นที่ 4 การระบุประเด็นกลยุทธ์ (Identifying the Strategic Issues) ขั้นที่ 5 การเขียนแผนกลยุทธ์ (Writing the Strategic Plan) ขั้นที่ 6 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementing the Strategic Plan) ขั้นที่ 7 การกำกับติดตามและประเมินกลยุทธ์ (Monitoring and Evaluating the Strategic Plan) ส่งผลให้การบริหารในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ผู้ร่วมดำเนินการต่างมีความพึงพอใจตามขั้นตอนของการขับเคลื่อน

4.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานตามโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการในการประเมินกลยุทธ์ที่ 1 ถึงกลยุทธ์ที่ 5 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดปฐมนิเทศครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้แทนชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ ก่อนนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้

1.2 ควรจัดประชุมบุคลากรที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

1.3 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในโครงการของกลยุทธ์ ให้เหมาะสมเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อหาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียน การสอนเพิ่มขึ้น

1.5 ควรมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามโครงการของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อบรรลุผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา